

COPIL-PROBLEMĂ/ COPIL CU C.E.S.

Prof. înv. preșc. RAMONA BOBOC-ANTON,
Grădinița cu Program Prelungit „Motanul încălțat” - Galați

„Copiii au mai multă nevoie de modele decât de critici.”

Joseph Joubert

Puritatea sufletească a copilului de vârstă prescolară nu poate fi egalată cu nici o altă perioadă a existenței umane. Universul sufletesc al preșcolarului se deosebește mult de cel al adultului. Noi ca părinți suntem pe deplin responsabili, pentru trăirile copilului, pentru că transpunem asupra copilului propriile trăiri, propria mentalitate, fără a face un minim efort de a înțelege ce simt, ce gândesc, ce își doresc cu adevărat micuții, oameni mari în devenire.

Sunt părinți care din „dragoste iubire neprețuită”, le oferă copiilor lor ceea ce ei numesc „ce nu am avut eu”, sperând să ca așa îi oferă protecție și afecțiune. Adeseori acești părinți, prin oferirea „totului pe tavă” copiilor lor, crează pentru ei o lume ireală, în care toate lucrurile bune sunt pe degeaba. Ca rezultat, copilul ajunge să creadă că viața în afară trebuie să le ofere și să le dea, așa cum au făcut și părinții lor, și că nimic nu este așteptat din partea lor în schimb. Asemenea copii experimentează un șoc când li se solicită ceva. Părinții, de teama pericolelor, acceptă cu greu libertatea de acțiune a copilului, „fără mămica nu poți face nimic”, „îți cumpără mama, să nu plângi” etc. Cu cât „nu-urile” se vor repeata mai des, cu atât frustrările se vor accentua, iar comportamentul va deveni „din ce în ce mai ieșit din comun” ce va duce la o relaționare dificilă a copilului cu cei din jur, familie, grădiniță, societate.

Și astfel apare acest concept de „copil-problemă”- „copil cu C.E.S.”. Niciun copil nu este unicul vinovat de faptul că este un copil-problemă – el este doar oglinda familiei și mai târziu a societății.

Atunci când vorbim de un copil cu probleme de comportament: școlar, social, e important să subliniez anumite aspecte foarte importante legate de modul în care au fost crescuți și educați:

- caracterul și temperamentul copilului se nasc și se dezvoltă încă din primele zile de viață;
- acestea se dezvoltă din interacțiunea cu mediul extern;
- filtrele pe care le-a învățat în prima copilărie, îl vor face să își aleagă anumiți prieteni sau să dezvolte anumite comportamente în relația cu cei din jur.

Prin urmare în perioada actuală întâlnim un număr din ce în ce mai mare de copii agresivi, deprimați și fără bucuria de a trăi, cu diverse tulburări de comportament. Ei nu vor respecta nici ordinea din familie și nici socială, mai ales în grădiniță, mai târziu școală.

La unii copii manifestările comportamentale sunt atât de pronunțate, încât ele pot fi observate foarte rapid. Copilul care nu reușește să se adapteze mediului exterior (în mod personal sau interpersonal) este considerat a fi copil – problemă.

Tendința de a intrerupe discuțiile, tendința de a cauza probleme persoanelor din jur, pesimismul, hiperactivitatea, tendința de a fi agresiv, lipsit de respect față de alte persoane, adeseori gelos, în majoritatea timpului are o stare de spirit proastă și nu vrea să coopereze cu educatoarele și colegii, cere ceea ce își dorește, stăpânindu-i și terorizându-i pe ceilalți, nu arată interes pentru bunăstarea celor din jurul său, decât dacă acest fapt îi aduce un avantaj imediat, nu demonstrează independență pentru că, atunci când le este permis să iasă din sfera de atenție al

adultului, întotdeauna „se va întâmpla ceva”(pagube sau răni)sunt întâlnite la copiii preșcolari, ele se pot observa în situațiile obișnuite cum ar fi jocul, sau alte activități alese chiar de micuți. Sunt momente când copilul este curios și interesat pentru a realiza o sarcină, dar această dorință dispare în scurt timp, iar copilul se orientează către o altă activitate.

Acești copii sunt greu acceptați în colective, iar în familie devin o povară. Repercursiunile asupra evoluției ulterioare a copilului sunt extreme. Copilul mic nu v-a înțelege ce se întâmplă cu el și de ce este respins. Când micuțul este „mai special”, educatorii, colegii și părinții îl etichetează, îl ceartă, îl marginalizează. Puțini părinți își asumă situația reală și colaborează cu toți cei implicați, recunoscând problemele propriului copil(în cele mai multe cazuri doamna și colegii poartă vina ...) cadrele didactice nu pot face minuni singure din lipsa timpului sau de ce să nu recunoaștem a pregătirii necesare.

Urmările, familia este marginalizată. O astfel de experiență lasă urme adânci în familie, dar mai ales în mintea celui „copilului problemă”, „copilului rău”, „copil cu C.E.S.”. Apoi părinții aleargă grădiniță în grădiniță, apoi școală după școală, acuzând „lipsa de tact pedagogic a cadrelor”, dar încă neputînd să recunoască și să își asume faptul că micuțul lor are probleme și poate ei ar fi cauza.

Timpul trece și uităm adesea că nici un copil nu este singurul responsabil de faptul că el reprezintă o problemă – el este doar rezultatul unei atitudini greșite a noastră și a societății. Hiper-protecția noastră, dorința noastră de a-i netezi calea, i-a creat impresia că totul se învâрте în jurul lui; iar această „obținere a ceea ce vrea când vrea” devine criteriul fiecărui moment pentru el. Nu i-am oferit ocazia să ofere ca să poată primi, să ofere fără a primi ceva în schimb, să respecte reguli etc. Ambiția noastră ca el „să aibă ce nu am avut noi” și teama noastră că nu am fi un „super-părinte” l-au condus spre acest comportament, trebuie să ne reeducăm în primul rând pe noi ca părinți, să ne restabilim reguli cu care vom pleca pe noul drum și apoi cu pași mici, gradual și să-i redăm independența pe care i-am luat-o. Este greu, e o provocare pe care puțini dintre noi suntem capabili de a o accepta și a o finaliza.

Comportamentul-problemă la un copil nu este un produs generat spontan. Este produsul unei interacțiuni dintre copil și anturajul său – reacția unei personalități în creștere față de ambițiile, idealurile, temerile, neputințele familiei sale! Dacă suntem capabili să detectăm în el partea umbrită a personalității noastre, îl putem ajuta prin schimbarea modalității în care relaționăm cu el. Nu este greu dar este mult mai greu decât dacă am pune o etichetă de tipul „copil cu C.E.S.”. Din moment ce greșeala nu este în totalitate a sa, este a părinților, a colegilor, a cadrelor, a societății, nu este singurul care ar trebui să se schimbe!

Este valabilă echivalența: „copil-problemă –copil cu C.E.S.? ”. Nu! „Este doar copilul care „are mai multă nevoie de modele decât de critici”.

Bibliografie:

- Ramona Enciu, Ecaterina Alecsa, Mihaela Tănase, *Repere în educația copiilor, problemă*, Editura ALFA, Iași, 2007
- Asociația Comunităților Educative Din România, *Educația copiilor cu un comportament dificil*, fundația Aris, București, 1995
- <https://tikaboo.ro/ce-inseamna-copil-problema/>
<https://alfredadler.wordpress.com/2014/11/06/cum-sunt-creati-copiii-problema/>